

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
13/00452-2

Vår dato
12.05.2014

Søknad om autorisasjon

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer nær 27 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Våre medlemmer arbeider innenfor velferdsoppgaver med basis i alle lovverk på helse- sosial og velferdsfeltet.

FO ber med dette Helse- og omsorgsdepartementet sørge for at autorisasjon innføres for barnevernspedagoger og sosionomer.

Det er mange forhold som aktualiserer innføring av en autorisasjonsordning. Harmonisering av regelverk, dokumentasjon av svikt i barnevernet og tjenester i NAV betinger tiltak for å sikre kvalitetsfokus. Ny felles helse- og omsorgstjenestelov, krav om faglig forsvarlighet og internkontroll i lov om barnevern og lov om sosiale tjenester i NAV stiller krav til at profesjonene kvalitetssikres. Ny lov om folkehelsearbeid og samhandlingsreformen vektlegger et utvidet helseperspektiv og viktigheten av forebyggende og helsefremmede arbeid i tjenester på ulike nivåer. Sosialfaglig arbeid inngår i et utvidet helsebegrep. En autorisasjonsordning kan medvirke til at både grunnutdanningene og profesjonsutøvelsen underlegges tydeligere krav enn i dag. Mange barnevernspedagoger og sosionomer arbeider sammen med autorisert personell i for eksempel spesialisthelsetjenestene. For å sikre reelt tverrfaglig samarbeid til beste for de vi skal jobbe med og for, bør alle inneha autorisasjon.

Både Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn har anbefalt autorisasjon for disse profesjonene:

Helsedirektoratet anbefalte i sin «Utredning vedrørende en eventuell autorisasjonsordning for sosialpersonell» fra 2003 å gjennomføre autorisasjon i en ny felles lov for helse- og sosialpersonell, alternativt en lov for sosialpersonell hvor autorisasjonsordning for sosialpersonell lovhjemles. Helsedirektoratet antar blant annet at en autorisasjonsordning for sosialpersonell vil bidra til å styrke kvaliteten på fremtidige tjenestetilbud.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Statens helsetilsyn bad i brev datert 12.6.2008 Helse- og omsorgsdepartementet ta nødvendige skritt for å etablere en autorisasjonsordning for barnevernspedagoger og sosionomer. De la blant annet vekt på at når det, av hensyn til pasienters sikkerhet og tjenestenes forsvarlighet, er vurdert slik at så mange grupper av helsepersonell har en særskilt autorisasjon, så bør det også gjelde for sosialpersonell.

Meld. St.13 om Utdanning for velferd beskriver blant annet helse- og sosialfaglige grunnutdanninger og betydningen av både økt profesjonsspesifikk kompetanse og økt kompetanse på tverrprofesjonelt samarbeid for 18 utdanninger. Av disse er det bare barnevernspedagog og sosionom som ikke har autorisasjon. Autorisasjon kan bidra til høyere legitimitet og gi bedre virkemidler for å sikre kvalitet i helse- og sosialtjenestene.

Hovedmålet med autorisasjonsordningen¹ for helsepersonell «er å ivareta pasienters sikkerhet. Autorisasjonsordningen skal sikre at helsepersonellet har nødvendige kvalifikasjoner til å inneha en bestemt yrkesrolle». Videre var begrunnelsen av behovet for egen regulering overfor helsepersonell at det «er hensiktsmessig med en sterkere offentlig styring med yrkesutøvere som har folks liv og helse som virkeområde, for å bidra til kvalitet og sikkerhet uavhengig av arbeidssituasjon og arbeidssted». 29 personellgrupper har i dag autorisasjon som helsepersonell (jf. helsepersonelloven § 48).

Barnevernspedagoger og sosionomer utdanner seg til arbeid med og for mennesker, og har folks liv og helse som virkeområde. Vi vurderer at det derfor er viktig å regulere yrkesutøvelsen innenfor de samme kriterier som for autorisert helsepersonell.

Ordningen med autorisasjon innebærer ekstra sikkerhet for bruker/pasient ved at handlinger som ikke samsvarer med krav til forsvarlig yrkesutøvelse, kan føre til vurderinger og sanksjoner fra tilsynsmyndighetene. Begår helsepersonell pliktbrudd kan tilsynsmyndighetene reagere med tilbakekall av autorisasjon. Dette kommer i tillegg til reaksjon fra arbeidsgiver og eventuell domstol. Sosialkomiteen la i sin behandling av helsepersonelloven blant annet vekt på at muligheten til å tilbakekalle autorisasjon er et virkemiddel for å beskytte pasienter.

Autorisasjonsordninger blir dermed et virkemiddel med direkte betydning for pasienters og brukeres sikkerhet. Ordningen bidrar til å øke befolkningens tillit til tjenestene ved at autorisasjon kan tas fra personell som opptrer slik at det kan ha skadelige konsekvenser for pasienter og brukere.

I barnevernet ble det innført krav om faglig forsvarlighet 1.1.2014 i barnevernloven. Dette innebærer innføring av en rettslig standard som setter krav til faglig forsvarlige barnevernstjenester (§ 1-4, barnevernloven) og sosiale tjenester i sosial- og velferdsforvaltningen tilsvarende de en finner i helse- omsorgs- og sosiallovgivningen. Et slikt lovfestet forsvarlighetskrav gir viktig

¹Beskrevet i Ot.prp. nr. 13 (1998-99) Om lov om helsepersonell mv, kap. 14.2, s.127.

signal både til tjenesten og til brukerne, og det styrker tilsynsmyndighetenes muligheter til å kontrollere forsvarligheten av tjenesten. Mange barnevernspedagoger og sosionomer arbeider også i spesialisthelsetjenester tett sammen med helsepersonell. Her gjelder et lovfestet forsvarlighetskrav.

Sosialpersonell som tidligere gav tjenester etter lov om sosiale tjenester, er nå etter ny helse- og omsorgstjenestelov regnet som helsepersonell. Bestemmelser om tilsyn, ivaretatt av Statens helsetilsyn og fylkesmennene rettet mot tjenestene, er harmonisert. Men Statens helsetilsyn kan bare gi advarsel som mulig administrativ reaksjon overfor uautorisert personell. Dette gjelder også barnevernspedagoger og sosionomer som arbeider i spesialisthelsetjenestene.

FO mener handlinger som ikke er i samsvar med krav til forsvarlig tjenesteutøvelse, skal medføre reaksjoner fra tilsynsmyndighetene også overfor barnevernspedagoger og sosionomer. Det er ikke akseptabelt at sammenliknbare kritikkverdige forhold ved tjenesteutøvelse fører til ulike reaksjoner hos personell med og uten autorisasjon. Hensynet til bruker- og pasientsikkerhet og konsekvenser av skade og svikt kan være svært alvorlige.

Barnevernspedagoger og sosionomer arbeider ofte med samfunnets mest utsatte og sårbare mennesker. Personene har svært ulike behov for hjelpetiltak, oppfølging og behandling, og konsekvenser av skade og svikt i tjenestene kan ha svært alvorlige konsekvenser. Svikt og uforsvarlig tjenesteutøvelse kan føre til feilutvikling, manglende læring og mestring av livsbetingelser og feil i vurdering av foreldres omsorgsevne og omsorgsovertagelse. For eksempel kan konsekvensene for barn som ikke får nødvendig hjelp, føre til negativ utvikling og omsorgssvikt. Barns sårbarhet er ulik og konsekvenser av svikt kan være svært alvorlig i et livsløpsperspektiv. Også voksne personer med rusmiddel- og/eller psykiske problemer, eller langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp, er ofte helt avhengig av faglig forsvarlige tjenester.

Det barnevern- og sosialfaglige arbeidet er betinget av et relasjonelt fokus. Ofte møtes yrkesutøveren og brukeren/pasienten/klienten i en til en relasjoner, hvor andre har lite innsyn i det som skjer. Det er også ulikt maktforhold mellom bruker/pasient/klient og yrkesutøver. Det er viktig at barn, ungdom og voksne kan ha tillit til yrkesutøverne.

Utnyttelse av maktposisjon, overgrep og trakassering er handlinger som i stor grad vil kunne rammes av straffeloven. Videre er økte krav til vandel og arbeidsgivers plikt til internkontroll viktig for bidra til å fange opp svikt. Muligheten til å frata yrkesutøvere autorisasjon er en ekstra sikring samfunnet har iverksatt for å ivareta og beskytte barn, ungdom og voksne. Kravet til at profesjonene handler etisk og faglig forsvarlig er nødvendig, og må kunne ivaretas i en autorisasjonsordning.

Oppsummering

FO ber om at Helse- og omsorgsdepartementet innfører autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer nå. Det må innføres samme virkemidler overfor barnevernspedagoger og sosionomer som ikke handler i samsvar med